

Kijk februari 2001

KIJK

2

De ijsklim-kick

Wereld
zonder
olie.

Bèta

Hoe blus je een vliegtuig?

ROBOTVIS

Schaatsrevolutie

De mens als hagedis

www.kijk.nl

De ijsklim k

Een extremere wintersport dan ijsklimmen bestaat er niet. Vaak moet je uren door de sneeuw en over gletsjers ploeteren om bij een ijswand te komen. Met stijgijzers en bijlen klauter je vervolgens langs het onvoorspelbare ijs omhoog. Wie eenmaal door het klimvirus besmet is, kan zich niks mooiers voorstellen.

Verkoop je auto en je huis en ga klimmen! Dat is het advies van Stevie Hasten. Hij woont in Chamonix, in een kamertje van vier bij vier waar hij zijn klimspullen bewaart en via de deurpost en het plafond met behulp van klimgrepen kan trainen. "Als ik niet rond mijn thuisbasis aan het klimmen ben, ben ik op reis," zegt Stevie. Hij houdt van rotsklimmen, snowboarden en ijsklimmen en is ervan overtuigd dat het fenomeen 'arbeid' door de duivel bedacht is. Werken doet hij dan ook zo min mogelijk. Stevie is een levensgenieter. Hij geeft niets om materiële zaken. Is altijd op zoek naar de mooiste klimplekken op aarde, liefst in combinatie met goedkope wijn en gezelligheid. "Na een dag klimmen voel ik me intens gelukkig," vertelt hij. "Vooraf een dag die begint met een prachtige zonsopgang en een route

waarvan je vooraf niet zeker weet of je hem aankunt. In zo'n geval is het een sensatie een bevroren waterval te beklimmen en van de ene naar de andere ijspegel te slingeren, terwijl je niet weet of het ijs het zal houden. Als je na een geslaagde beklimming 's avonds in de berghut terugkomt en een biertje drinkt, voel je pas echt dat je leeft."

Barre omstandigheden

Waarom heeft ijsklimmen zijn voorkeur? "Ijsklimmen betekent bijna altijd dat je klimt in een omgeving die niet van deze wereld is. Zo buitenaards mooi. Man, als er licht door het ijs valt lijkt het wel glas," zegt hij terwijl hij in de verte staart. "Daarnaast maakt het gevaar ijsklimmen interessant," vervolgt hij. "Het is moeilijk. Je moet een goede conditie hebben, een sterk lichaam en een goede techniek." Remco van der Vecht heeft vier maanden bij

Edward Bekker gewerkt, een van de twee of drie hooggebergtegidsen die Nederland rijk. Dat was in Chamonix, hetzelfde Franse alper dorp waar Stevie Hasten woont. Remco was materiaalman en au-pair om vier maanden in dit paradijs voor wintersporters te kunnen blijven. Zelf is hij fervent snowboarder en rotsklimmer. "Ik mocht een week mee met de beginnerscursus ijsklimmen. We leerden hoe stijgijzers met scherpe punten onder harde klamschoenen moet binden en er een ijswand mee kunt bestijgen. Met ijsklimmen heb je behalve stijgijzers onder je schoenen in ieder hand een ijsbijl. Zowel de punten van de stijgijzers als de punten van de bijlen gaan niet verder dan een halve centimeter het ijs in. Het is nog knap lastig om ze er op de juiste manier te slaan. Ik vond het een rare gewaarwording om aan een halve centimeter van je materiaal te hangen."

K

Met ijsklimmen heb je altijd een helm op, want je klimt met z'n tweeën. "Er komt een hoop puin naar beneden, dus als tweede man heb je die helm echt wel nodig," vertelt Remco. "Na de eerste dag was ik kapot. Het is fysiek veel zwaarder dan rotsklimmen. Na de eerste dagen, waarbij de gidsen de routes bepaalden, leerden we zelf routes uit te zetten. Het extreme van ijsklimmen zit 'm erin dat je het altijd op gevaarlijke plekken doet, onder barre weersomstandigheden, en dat je keihard moet werken op een onberekenbare ondergrond met gevaarlijke materialen. Wij klommen die week in barre kou, harde wind en sneeuwstormen. Als je valt doordat je je evenwicht verliest of doordat er een stuk ijs afbreekt, kun je je lelijk bezeren aan je eigen bijlen en stijlgijzers. Als een afbrekend stuk ijs je zekeringspunten meeneemt val je bovendien een flink stuk naar beneden."

Zelfs de tochten naar de klimplekken toe zijn al link. Je ploetert vaak een heel stuk door diepe sneeuw om bij een ijswand of bevroren waterval te komen. "We moesten aan elkaar vastgebonden een gletsjer oversteken om een vallei met een mooie bevroren waterval te bereiken. Eenmaal onderaan de ijswand moet je zelf inschatten of de wand of waterval veilig is. Ze ontstaan op de laagste plekken van een wand, onderaan geulen. Plekken die sowieso al lawinegevoelig zijn. Daar komt nog bij dat op rotswanden vaak vaste routes zijn uitgezet, maar dat je op een ijswaterval, die 's zomers smelt, zelf je zekeringspunten maakt die de tweede klimmer weer moet meenemen. Dat

Foto: Rock Steady

Klimmen met een looney

betekent onderweg je ijsbijl loslaten, een ijsboor in het ijs draaien, je zekereren, en dan pas weer verder. Er kan niet van tevoren worden aangegeven hoe moeilijk de waterval is. Dat verschilt van jaar tot jaar. Maar dus ook van dag tot dag. Het komt regelmatig voor dat een waterval er het volgende jaar helemaal niet meer is. Ijsklimmen is echt een fantastische ervaring, maar je moet het gevaar beslist niet onderschatten!"

Gevaarlijke gek?

Bussum: de eerste Nederlandse Indoor Ijsklimdag. Hasten laat dia's van zijn beklimmelingen zien. De meest ongelooflijke bevroren watervallen worden op de muur geprojecteerd. In de klimhal Rock Steady hebben zich achttien teams verzameld die meedoen aan een zogenaamde *dry-tool*-wedstrijd. Er zijn routes uitgezet waar je omhoog kunt met ijsbijlen die door een plastic hoesje worden beschermd. De bijlen kunnen zijwaarts achter (speciaal voor vandaag) bevestigde plankjes worden gehaakt. Stijlgijzers zijn uit den boze. De vlijmscherpe punten zouden de klimmuren beschadigen. Er zijn wel twee wanden met piepschuim waar je met stijlgijzers en ijsbijlen naar boven kunt.

Volgens Stevie krijg je met het 'dry-toolen' een beetje een idee van de techniek. "Maar het duurt veel langer voordat je ijs leert begrijpen. Ijs heeft zo ontzettend veel hoedanigheden. Het kan te dun zijn, te zacht, of plotseling afbreken."

Hij heeft zelf dertig jaar klimervaring en zegt het ijs nog steeds niet feilloos te kunnen lezen. "De enige manier om uit te vinden of een ijspegel je houdt is door het uit te proberen," zegt Stevie grijnzend, terwijl hij een dia laat zien waarop hij een enorme ijspilaar van slechts vier centimeter dik vanuit een grot aan de achterkant van de waterval bespringt. Naast me hoor ik gemor. De jongen die daar staat vindt Hasten een *loony*. "Hij is compleet doorgeslagen en niet bepaald representatief voor de gemiddelde ijsklimmer," waarschuwt hij me.

Hasten gaat onverstaanbaar door: "De populariteit van ijsklimmen is pas de laatste tijd

Bij ijsklimmen klim je omhoog met behulp van de stijlgijzers aan je schoenen en in elke hand een ijsbijl. De punten

van beide gaan niet meer dan een halve centimeter het ijs in. Als het zo uitkomt kun je er trouwens ook een boom mee in.

enorm toegenomen. In de dertig jaar dat ik nu klim is er veel meer mogelijk doordat de materialen steeds beter zijn geworden. Een andere ontwikkeling is dat je steeds meer jonge mensen ziet klimmen. En steeds meer meisjes. Vroeger was dit een mannenwereld." Maar als ik wat rondvraag blijkt het dat nog steeds te zijn. Ijsklimgek Tamara Franke vertelt dat de achttien teams die vandaag aan de *dry-tool*-wedstrijden meedoen de grootste moeite hadden om vrouwen te vinden. "Aanvankelijk wilde de wedstrijdleiding dat alle teams uit twee jongens en twee meisjes zouden bestaan. Toen dat niet haalbaar was hebben ze er drie jongens en één meisje van gemaakt. Ik ben zelf door vier teams gevraagd."

Klimvirus

Aan Tamara, Elwin van der Gragt en Andreas Amons vraag ik of ze zich kunnen identificeren met Stevie's verhalen en zijn manier van leven. Ze knikken bevestigend. Klimmen is ook voor hen veel meer dan een hobby. "Het is een deel van mijn persoonlijkheid," zegt Andreas. "Ik moet echt drie of vier keer per jaar weg om te kunnen klimmen. Daarom heb ik geen vaste baan."

Voor Tamara en Elwin geldt hetzelfde. Ze zijn alle drie kliminstructeur. Werk komt op de tweede plaats. Ze kiezen alleen voor banen die

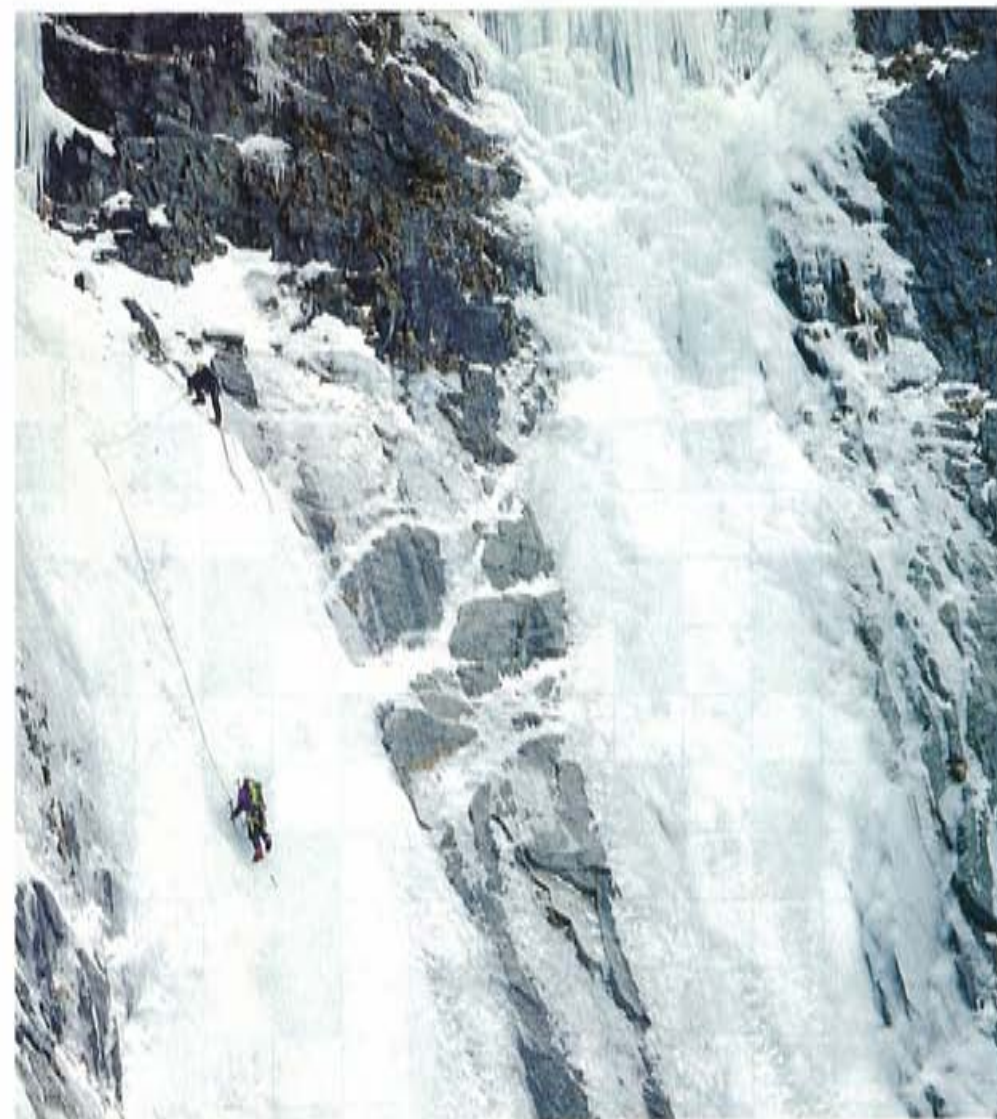

Foto: Rock Steady

Ijsklimmen doe je altijd op gevaarlijke plekken

In de gelegenheid stellen het verlangen om klimmen te bevredigen. In Oostenrijk, Italië, Frankrijk, Noorwegen, IJsland en het zuid zoeken ze de mooiste plekken. In een week zwoegen in ijswatervallen ben je fysiek sterker en mentaal zekerder van jezelf," vertelt Elwin. "Aan het einde van de week besloten mijn klimmaatje en ik dat we de volgende dag de noordwand van de Eigerzandhorn in Zwitserland zouden beklimmen. Met sneeuwschoenen met die rackets onder moesten we zes uur door de sneeuw vliegen voordat we onder de ijswand ons tentje opzetten en een bivak maakten. Maar de route, die er vanuit de verte zo spectaculair had uitgezien, viel zwaar tegen. Eigenlijk leek het van dichtbij opeens erg makkelijk. Saai. Iets

verderop liep een steile ijslijn. We keken elkaar aan en dachten precies hetzelfde. *Dat was onze route.* We begonnen aan iets dat we aan het begin van de week nooit in ons hoofd zouden hebben gehaald omdat het er best gevaarlijk uitzag. We beklimmen de ijswand. Het gevoel van bevrediging als je terugkomt en je eigen grenzen hebt verlegd, is onbeschrijfelijk." Andreas en Tamara knikken. Ook Jeroen, een andere klimmer die ik op de indoor klimdag spreek, bekent dat hij regelmatig naar de bergen moet om weer even te voelen waarvoor hij leeft. Er is maar één conclusie mogelijk: het ijsklimvirus bestaat, en het is nog gevaarlijk ook.

En Remco dan? Die heeft net een beginnerscursus ijsklimmen achter de rug. Zijn leven zal toch niet beheerst worden door het klimvirus? Maar ook hij zoekt de vrijheid en wil reizen. Heeft zelf een Landrover in elkaar geknutseld. En verlangt alweer naar de bergen nu hij erover praat.

Al deze mensen lijken op zoek naar het buitenleven. Overweldigende natuur. Fysieke inspanningen. Het verleggen van hun eigen grenzen geeft ze voldoening. Tamara: "Als je na een week ijsklimmen terugkomt in Nederland is het leven hier één grote grap."

Tekst: Linda van Wijk

IJSKLIMMEN: WAT, WAAR EN HOE?

Op Pad Beursfestival

9 t/m 11 februari 2001
Nederlands Congrescentrum
Den Haag
Website: www.oppad.nl

Tweede Nederlandse Indoor Ijsklimdag

Voorlopige planning: het weekend van 10 en 11 november 2001. Stands met info en materiaal, dry-tool-wedstrijden, leren klimmen met ijsbijlen en stijgtijzers op een wand van schuimplastic. Lezing en demonstratie door een expert.

Info: Klimcentrum Rock Steady Bussum
Zanderijweg 12
Bussum-Zuid
Telefoon: 035-6921366
Website: www.rocksteady.nl

Cursussen

Edward Bekker Ski & Alpinisme
Telefoon: 070-3614354 (maandag, woensdag en vrijdag van 10.00 tot 13.00 uur)
Telefoon in Chamonix: 0033-4-50541658
Website: www.ebskialp.com

Alpintreff Berg & Ski Sport
Telefoon: 040-2903325
Website: www.alpintreff.com

NKBV (Nederlandse Koninklijke Bergsport Vereniging)
Telefoon: 0348-409521
Website: www.nkbv.nl

(Let altijd op het UIAGM-logo. Dit is het bewijs dat de organisator over officiële berggidsen beschikt!)

Foto: Benedicte Press